

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF

SILVIO MELI

Seduta tat-30 ta' Gunju, 2015

Citazzjoni Numru. 9/2012

**Michael Baldacchino (Karta ta' l-Identita`
numru 462367 M) f'ismu propju u bhala
legittimu rapprezentant ta' bintu minuri
Josyln Baldacchino (Karta ta' l-identita`
numru 239394 M)**

vs.

L-Avukat Generali

u

**b'digriet datat is-26 t'April, 2012, giet
kjamata in kawza Ruth Maria Baldacchino**

Il-Qorti,

- 1.0. Rat ir-rikors promotur kif guramentat mir-rikorrenti *proprio et nomine* datat it-30 ta' Jannar, 2012, li permezz tieghu sintetikament espona s-segwenti:
 - 1.1. Illi l-istess rikorrenti *proprio et nomine* fuq indikat hu missier il-minuri Josyln u Jean Paul Baldacchino, it-tnejn miz-zwieg tieghu ma' Ruth Baldacchino;
 - 1.2. Illi permezz t'ittri datati t-22 t'Ottubru, u s-16 ta' Novembru, it-tnejn tal-2010, l-imsemmija Michael u Ruth Baldacchino talbu biex jiprocedu b'kawza ghas-separazzjoni personali;
 - 1.3. Illi l-kawza fir-rigward infethet fl-24 ta' Marzu, 2011;
 - 1.4. Illi permezz tad-digriet numru 282/2011 deciz fil-21 ta' Frar, 2011, il-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) iddekretat li l-kura u l-kustodja ta' l-ulied minuri fuq riferiti kellha tibqa` kongunta bejn l-imsemmija genituri;

- 1.5. Illi *stante* li l-kontendenti kienu ghadhom jikkonvivu fl-istess dar matrimonjali, l-istess qorti ddecidiet ukoll li tichad it-talba ta' Ruth Baldacchino biex zewgha Michael jinghata access ghat-tifel ghal jum wiehed biss fi tmien il-gimgha;
- 1.6. Illi s'April, 2011, il-kontendenti hemm indikati kienu baqghu jghixu taht saqaf wiehed;
- 1.7. Illi kien intlahaq *modus vivendi* bejniethom fejn it-tifel Jean Paul kien jiehu hsiebu gurnata missieru u gurnata ommu;
- 1.8. Illi t-tifla komuni Josyln ghazlet lil missierha biex jiehu hsiebha;
- 1.9. Illi fl-14 t'April, 2011, Ruth telqet mid-dar konjugali u l-ghada, wara li gabret lil binha Jean Paul mill-iskola, ma rritornatux fid-dar fejn sa dak iz-zmien kien abitwalment jirrisjedi;
- 1.10. Illi l-istes Ruth u binha Jean Paul marru jirrisjedu fid-dar tal-villegjatura;
- 1.11. Illi ghalhekk ir-rikorrenti qed jallega li gie imcahhad minn ibnu;
- 1.12. Illi permezz ta' rikors datat it-18 t'April, 2011, l-istess Ruth talbet fost affarijiet ohra l-kura ta' binha minuri fuq indikat;
- 1.13. Illi billi l-kontendenti kienu gia` intavolaw proceduri ghas-separazzjoni, l-istess qorti fuq riferita ordnat li l-atti ta' l-imsemmi rikors indikat fil-paragrafu precedenti jigu inseriti fil-proceduri kontenzjuzi in dizamina;
- 1.14. Illi min-naha tieghu, ir-rikorrenti Michael talab li martu tigi ordnata tiritorna lill-minuri Jean Paul fid-dar matrimonjali u li terga tistabilixxi li l-minuri *de quo*

jerga jkun gurnata m'ommu u ohra ma missieru kif precedentement stabbilit u ezegwit;

- 1.15. Illi permezz ta' digriet datat il-5 ta' Mejju, 2011, il-qorti kkoncernata stabbilit li l-missier Michael kellu jkollu access ghal ibnu Jean Paul kull nhar t'Erbgha bejn l-4.00p.m. u s-7.00p.m. u nhar ta' Sibt mill-10.00 a.m. sas-6.00 p.m., u fil-granet u hinijiet l-ohra kellu jkun ma ommu;
- 1.16. Illi d-digriet indikat fil-paragrafu precedenti ma ingiebx a konjizzjoni tar-rikorrenti Michael sad-data tad-digriet sussegwenti ta' l-20 ta' Mejju, 2011;
- 1.17. Illi permezz ta' digriet iehor datat l-20 ta' Mejju, 2011, l-istess qorti ordnat li l-kura u l-kustodja taz-zewg (2) minuri fuq riferiti jibqghu kongunti u dan billi, Jean Paul jirrisjedi ma' l-omm bl-access moghti lill-missier skont id-digriet tal-5 ta' Mejju, 2011, (ara paragrafu numru wiehed punt hmistax, (1.15.), aktar qabel), u li l-istess ahwa minuri ghandhom jiltaqghu liberament;
- 1.18. Illi l-access kif deciz mill-qorti *de quo* ma jistax jigi ezercitat mir-rikorrenti ghaliex jahdem fuq bazi ta' gurnata xoghol u ohra le, u b'hekk, darba fil-gimgha ikun xoghol fil-jum ta' l-access;
- 1.19. Illi r-rikorrenti qieghed jigi kostrett minhabba f'hekk biex jitlob ukoll erba` mija u tmintax (418) -il siegha *leave* fis-sena meta kull ma hu intitolat hu biss ghal mitejn u tmin (208) sieghat, u dan, apparti l-fatt li l-*leave* mitlub ma jigix approvat;
- 1.20. Illi ghalhekk, ghalkemm ir-rikorrenti jidher li fuq il-karta nghata d-dritt li jgawdi lil ibnu, fil-fatt gie imcahhad minn dan ghaliex inghata dan id-dritt meta jkun xoghol;
- 1.21. Illi l-istess rikorrenti jsostni li hu dritt fundamentali tar-rikorrenti li jahdem;
- 1.22. Illi *di piu`* l-istess rikorrenti jrid jaghmel tajjeb ghall-manteniment ta' martu u t'uliedu;

- 1.23. Illi ghalhekk, l-imsemmi rikorrenti ma jistax jieqaf mix-xoghol biex igawdi lil ibnu;
- 1.24. Illi b'rikors datat is-27 ta' Mejju, 2011, ir-rikorrenti talab biex il-granet lil moghtija ghall-access ta' ibnu jigu varjati biex ma jkunx hemm konflitt bejn dawn u l-granet lilhu koncessi ghall-access, liema talba ma intlaqghetx;
- 1.25. Illi bejn l-14 t'April sal-25 ta' Gunju, 2011, ir-rikorrenti ma kellu l-ebda access ghal ibnu billi martu Ruth irrifjutatlu dan l-access;
- 1.26. Illi biex jacedi ghal ibnu r-rikorrenti kien kostrett jiehu *vacation leave*, (ara foll 3);
- 1.27. Illi minhabba x-xoghol tieghu r-rikorrenti ma jistax igawdi lil ibnu fil-hinijiet stipulati mill-qorti u ghalhekk rega` talab lill-qorti biex tvarja d-digrieti taghha datati l-5 u l-20 ta' Mejju, 2011;
- 1.28. Illi anke din it-talba giet rifjutata mill-qorti *de quo*;
- 1.29. Illi dan baqa` jigi ripetut b'rikorsi simili li wkoll gew rifjutati, (ara foll 3 u 4);
- 1.30. Illi rizultat tas-suespost, ir-rikorrenti Michael Baldacchino u bintu Josyln qed jigu mcahhdin minn access adegwat ghall-minuri Jean Paul bi ksur ta' l-artiklu 8 tal-Konvenzjoni Ewropea;
- 1.31. Illi ma jezistu l-ebda ragunijiet rilevanti u sufficjenti biex il-qorti *de quo* ma tizgurax l-access mitlub u lanqas hemm raguni ghaliex dan l-access ghandu jibqa`jigi mcahhad lir-rikorrenti fuq indikati;
- 1.32. Illi ghaldaqstant aderew din il-qorti biex din:
 - 1.32.1. Tiddikjara li ghalhekk ir-rikorrenti qed jigi mcahhad mid-dgawdija t'ibnu;

- 1.32.2. Illi dan jikkostitwixxi ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti *nomine* Michael Baldacchino kif sancit mill-artiklu 8 tal-Konvenzjoni Ewropea li hi parti mill-ligi ta' Malta, Kap 319 tal-Ligijiet ta' Malta;
 - 1.32.3. Illi dan ukoll jikkostitwixxi ksur ta' l-istess drittijiet fundamentali tar-rikorrenti Josyln Baldacchino kif indikat fil-paragrafu precedenti;
 - 1.32.4. Illi taghti dawk l-ordnijiet xierqa biex tizgura t-twettiq tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti *proprio et nomine* biex ikollhom access ghal Jean Paul Baldacchino;
 - 1.32.5. Illi tikkumpensa lill-istess rikorrenti ghall-ksur tad-drittijiet fundamentali taghhom, u dan taht il-provedimenti kollha li jidhrilha xierqa u opportuni;
 - 1.32.6. Bl-ispejjez kontra l-Avukat Generali;
- 2.0. Rat ir-risposta ta' l-Avukat Generali datata l-20 ta' Frar, 2012, li permezz taghha sintetikament irrisponda bil-mod segwenti;
- 2.1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti *proprio et nomine* huma infondati;
 - 2.2. Illi l-istess rikorrenti qieghed jabbuza mill-process kostituzzjonali billi qieghed juza procedura straordinarja meta kellu rimedju ordinarju x'jutilizza;
 - 2.3. Illi ghalhekk, *ai termini* tal-*proviso* ta' l-artiklu 4(2) tal-Kap 319, il-qorti ghandha tiddeklina li tezercita l-poteri taghha taht il-Kapitlu IV tal-Kostituzzjoni ta' Malta;
 - 2.4. Illi jitlob ukoll il-kjamata in kawza ta' Ruth Baldacchino;

- 2.5. Illi l-qrati huma obbligati jiehdu in konsiderazzjoni l-ahjar interessi tal-minuri;
- 2.6. Illi t-tieni paragrafu ta' l-artiklu 8 tal-Konvenzjoni Ewropea jissalvagwardja l-agir rikriminat mir-rikorrenti *stante* li mehtieg f'socjeta` demokratika;
- 2.7. Illi fid-dawl ta' dak indikat fil-paragrafu precedenti l-kawza fl-ismijiet X vs. Federal Republic of Germany datata l-1t'April, 1968, osservat:

“.. it may be legitimate, or even necessary, for the national law to provide rules governing the relationship between parents and children which differ from the rules which are applicable when the family unit is still maintained”,

- 2.8. Illi dak li hu imperattiv f'tali proceduri hu li l-qorti kolpita bl-imsemmija proceduri zzomm bilanc gust bejn l-interessi konfiggenti tal-genituri;
- 2.9. Illi f'dan il-kamp il-qorti ghandha diskrezzjoni wiesgha;
- 2.10. Illi sa kemm tali diskrezzjoni ma tigiex ezercitata b'mod irragonevoli jew b'mod illegittimu, allura m'ghandiex tigi mibdula;
- 2.11. Illi d-diversi digrietni lamentati mir-rikorrenti moghtija mill-qorti fuq riferita, inghataw wara li hi semghet l-argumenti kollha tal-partijiet u wara li apprezzat l-assjem tal-provi prodotti quddiemha;
- 2.12. Illi ma jirrizulta l-ebda lezjoni ta' l-artiklu 8 tal-Konvenzjoni Ewropea kif lamentat mir-rikorrenti;
- 2.13. Salv eccezzjonijiet ulterjuri;
- 2.14. Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti *proprio et nomine*;

- 3.0. Rat id-digriet ta' din il-qorti diversament preseduta datat is-26 t'April, 2012, li permezz tieghu ordnat:
 - 3.1. Illi tigi kjamata in kawza Ruth Baldacchino;
 - 3.2. Illi tipprezenta r-risposta sa' l-udjenza li kien imiss, (ara foll 16);

- 4.0. Rat ir-risposta datata l-15 ta' Mejju, 2012, li permezz tieghu l-kjamata in kawza fuq indikata rrispondiet sintetikament is-segwenti:
 - 4.1. Illi z-zwieg tal-kontendenti tkisser irrimedjabilment u kienu awtorizzati jiprocedu ghas-separazzjoni, (ara foll 17);
 - 4.2. Illi r-raguni ghal ksur irrimedjabbli taz-zwieg *de quo* kienu mohqrija, sevizzi injurji gravi u nuqqas ta' kompatibilita` tal-karattri, (ara foll 17);
 - 4.3. Illi l-kontendenti intavolaw diversi proceduri fir-rigward, (ara foll 17);
 - 4.4. Illi b'diversi decizjonijiet tal-qorti *de quo*, l-iben komuni Jean Paul kien jigi regolarment fdat fir-responsabilita` t'ommu, (ara foll 17);
 - 4.5. Illi l-kontendenti kemm il-darba ftehm u b'mod differenti minn dak dekretat biex ir-rikorrenti jkun jista` jgawdi lil ibnu in dizamina;
 - 4.6. Illi ghalkemm m'hemm l-ebda digriet fir-rigward, l-istess iben gieli thalla jsiefer ma missieru, (ara foll 18);
 - 4.7. Illi l-qorti *de quo* dejjem agixxiet fl-ahjar interess tal-minuri involut, anke wara li semghet lill-Avukat tat-Tfal fir-rigward, (ara foll 18);

- 4.8. Illi l-istess qorti wkoll iddekretat li l-ahwa minuri *de quo* kellhom jiltaqghu fil-prezenza ta' l-omm, (ara fol 18);
- 4.9. Illi r-rikorrenti qed jabbuza mill-procedura odjerna biex jipprova jottjeni dak li ma rnexxilux jottjeni bil-proceduri l-ohra, (ara foll 18);
- 4.10. Illi ghalhekk il-procedura intavolata minnhu hi frivola u vessatorja;
- 4.11. Illi l-istess hu assodat bil-gurisprudenza hemm indikata, (ara foll 18 sa 22);
- 4.12. Illi ghalhekk m'hemm l-ebda ksur ta' drittijiet fundamentali mill-Avukat Generali jew mill-kjamata in kawza;
- 4.13. Illi *di piu`*, l-qorti in dizamina ma cahdet l-ebda dritt fundamentali tar-rikorrenti *stante* li dejjem akkordatlu d-dritt t'access skont il-ligi;
- 4.14. Illi in vista tal-premess, it-talbiet tar-rikorrenti ghandhom jigu respinti, bl-ispejjez;
5. Rat id-digriet ta' din il-qorti diversament preseduta datat il-21 ta' Jannar, 2013, li permezz tieghu awtorizzat lir-rikorrenti biex jipprezenta nota ta' osservazzjonijiet, bl-intimat u l-kjamata in kawza sussegwentement jinghataw terminu jipprezentaw noti responsivi, (ara foll 170);
6. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrenti datata s-7 ta' Marzu, 2013, (ara foll 289);
7. Rat id-digriet ta' l-istess qorti kif indikata fil-paragrafu precedenti datat is-7 ta' Marzu, 2013, li permezz tieghu awtorizzat lill-intimat u lill-kjamat in kawza biex jipprezentaw in-nota ta' sottomissjonijiet taghhom, (ara foll 298);

8. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' l-Avukat Generali datata l-25 t'April, 2013, (ara foll 300), flimkien ma dik tal-kjamata in kawza datata is-26 t'April, 2013, (ara foll 307);
9. Rat replika pprezentata mir-rikorrenti ghan-nota tal-kjamata in kawza datata l-10 t'Ottubru, 2013, (ara foll 313);
10. Rat kontro-replika ta' l-istess kjamata in kawza datata d-29 t'Ottubru, 2014, (ara foll 316), u l-Avukat Generali datata l-14 ta' Jannar, 2014, (ara foll 318);
11. Rat replika ohra tal-kjamata in kawza datata l-20 ta' Jannar, 2014, (ara foll 322);
12. Rat il-verbal datat il-25 ta' Frar, 2014, li permezz tieghu wara li d-difensuri tal-partijiet ghamlu referenza ghal dak minnhom sottomess fin-noti taghhom, il-kawza giet differita mill-qorti diversament preseduta ghas-sentenza fid-data hemm indikata, (ara foll 323);
13. Rat l-ordni t'assenjazzjoni datat it-22 ta' Settembru, 2014, li permezz tieghu l-kawza in dizamina giet assenjata lil din il-qorti kif preseduta, (ara foll 325);
14. Rat id-digriet ta' din il-qorti kif preseduta datat it-22 ta' Settembru, 2014, li permezz tieghu, wara li ddekretat li ma kienx possibbli li tinghata s-sentenza fid-data precedentement indikata, (ara paragrafu numru tmax, (12.), aktar qabel), issospendiet il-prolazzjoni tas-sentenza, (ara foll 327);
15. Rat il-verbal ta' l-abbli rapprezentant legali tar-rikorrenti datat is-27 ta' Novembru, 2014, li permezz tieghu infurmat lill-qorti li hemm probabilita` serja ta' transazzjoni u talbet differiment fit-tul biex dan jigi konkluz, (ara foll 329);
16. Ezaminat id-dokumenti kollha esebiti flimkien max-xhieda mismugha minn din il-qorti diversament preseduta;
17. Semghet it-trattazzjoni orali finali ta' l-abbli rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

18. Illi din il-procedura tirrifletti l-esasperazzjoni egoistika osservata fi proceduri fil-kamp tant sensitiv in dizamina fejn il-genituri li jkunu aljenaw ruhhom minn xulxin jisvogaw il-fallimenti kollha taghhom fuq uliedhom;
19. Illi haga bhal din hi deplorevoli *molto piu`*, meta hawn issa *si tratta* ghall-attakk indiskriminat fuq il-qorti kolpita b'tali proceduri semplicement ghaliex wara li gharblet il-fatti kollha mressqa quddiemha, inkluz mill-Avukat tat-Tfal, ghazlet li tavalla tezi li ma tinzilx sew mar-rikorrenti;
20. Illi ghandu jkun pacifiku li la jirrizulta li l-qorti *de quo* ezercitat il-funzjoni taghha b'mod serju u debitament kunsidrat, il-proceduri rezi possibbli biex verament jittutelaw id-drittijiet tac-cittadin m'ghandhomx jigu manipulati b'tali mod li l-ezercizzju taghhom ikun ekwivalenti ghall-abbuz tal-proceduri gudizzjari;
21. Illi atrimenti, l-ghajta ghall-introduzzjoni tar-reat ta' l-abbuz mill-procedura gudizzjarja gia` ezistenti f'gurdizzjonijiet ohra anke f'pajjizi fl-Unjoni Ewropea, tkun ghajta legittima;

Ikkunsidrat:

- 22.0. Illi analizi tas-suespost iwassal ghas-sintesi tal-fatti bil-mod segwenti:
 - 22.1. Illi l-lanjant fuq indikat isostni li fl-ezercizzju tad-diskrezzjoni taghha l-qorti tal-familja vjolat id-drittijiet fundamentali tieghu kif minnhu sottolineat, (ara foll 1 *et sequitur*);
 - 22.2. Illi mid-diversi digrieti pprezentati *in atti* jirrizulta li l-lanja tar-rikorrenti giet ezaminata mill-imsemmija qorti ghalkemm preseduta minn diversi gudikanti, (ara foll 90, 93 u 198), u wara li giet ukoll involuta l-Avukat tat-Tfal, (ara foll 191 *et sequitur*);
 - 22.3. Illi ghalkemm l-istess rikorrenti jista` ma jaqbilx ma' tali konkluzjonijiet diskrezzjonali hekk ezercitati skont il-ligi,

dan ghandu dejjem id-dover li jirrispetta l-istess decizjonijiet *nonostante* d-dritt tieghu li jinsisti, anke b'mod pedissewku, li jitlob il-kapovolgiment ta' tali decizjonijiet;

22.4. Illi diskrezzjoni gudizzjarja legittimament ezercitata skont il-ligi minn min hu hekk dovut qatt ma tista` tigi ekwiparata ma' vjolazzjoni ta' dritt fundamentali sa kemm ma jigiex ippruvat li kien hemm xi konsiderazzjoni illegittima estranea li wasslet ghal dan – haga li bl-ebda mod ma gie indikat fil-procedura odjerna;

22.5. Illi r-rimedju indikat lir-rikorrenti hu dak indikata mir-rimedji ordinarji rezi possibbli li ghandhom fic-cirkostanzi jibqghu jigu utilizzati kif akkumpanjati minn argumenti perswasivi li jistghu jikkonvincu lil min hu dovut;

Ikkunsidrat:

23. Illi dak hawn indirizzat mir-rikorrenti hu rimedju straordinarju ghal stat ta' fatt li facilment hu rizolt b'rimedji ordinarji gia` statutorjament messi ghad-disposizzjoni tieghu;

24. Illi ghalhekk mhux indikat li l-uzu ta' dan ir-rimedju hu l-ahjar soluzzjoni ghall-vertenza odjerna billi jigi ppenalizzat intimat estraneu ghal dik il-procedura originali, *molto piu`* meta d-diskrezzjoni ezercitata tirrizulta li giet legittimament ezercitata skont il-ligi;

25. Illi *di piu`*, ghandu wkoll jigi sottolineat li krizi familjari u ezistenzjali vissuta ma tirisolvix ruhha billi l-ulied innocenti jintuzaw bhala arma biex jissawwat kull min ikun t'ostaklu, anke jekk ikunu qed jagixxu fl-interess tal-gustizzja, ghar-realizzazzjoni ta' l-egoizmu personali riskontrat;

Ikkunsidrat:

26. Illi ghandu jinghad li ghalkemm il-gurisprudenza citata mill-intimat fuq indikat tistrieħ fuq il-fatt li setghu gew lezi id-

drittijiet fundamentali fil-kawzi minnha citati, ghandu jkun pacifiku li *nonostante* dan l-ewwel li ghandu jkun epurat hu li jigi ezawrit ir-rimedju ordinarju postulat;

27. Illi *nonostante* dan, jigi hawn sottolineat li fil-kaz in dizamina dan il-presuppost tar-rikorrenti li nkisru d-drittijiet fundamentali tieghu xorta wahda ma jirrizultax;
28. Illi ghalhekk mhux minnu dak allegat mir-rikorrenti li inkiser l-artiklu 8 tal-Konvenzjoni fuq citata;

DECIDE:

- 29.0. Illi in vista tal-premess, din il-qorti tqis li r-rikorrenti *proprio et nomine* ma pprovax il-kaz tieghu skont il-ligi u konsegwentement:
 - 29.1. Filwaqt li takkolji t-talbiet ta' l-intimat Avukat Generali u tal-kjamata fil-kawza Ruth Baldacchino;
 - 29.2. Tirrespingi t-talbiet kollha tar-rikorrenti *proprio et nomine*;
 - 29.3. Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti Michael Baldacchino.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----